

on joutunut palkkaamaan sosiaalitoimeen ns. sosiaaliasiamiehiä turvaamaan sen, että asiakkaat saavat asian- ja oikeudenmukaista palvelua. Kun hyvinvointivaltion lupauksissa auttajan piti olla pahimpien ongel-

mien ratkaisija, niin hän osoittautuukin itse osaksi ongelmaa ja kirjojen esimerkkien valossa vieläpä ongelmien pahentajaksi asiakkaan näkökulmasta. Metteri toteaa: ”Nykyisen kehityksen vaarana on, että palataan enti-

senlaiseen köyhien luokitteluun ja kontrolliin, yksittäisen ihmisen toiminnan ja moraalisuuden arviointiin.” Huutolaisiahan meillä jo on.

Professori omaishoitajana

TUULA-MARIA AHONEN

Tampereen yliopiston sosiaalipoliitiikan professori Pertti Koistinen hoiti omaishoitajana äitiään monta vuotta. Kuvaavaa on, että Koistinen ei kertonut asiasta työtovereilleen. Hän haluaa avata kirjallaan keskustelua hoivan yhteiskunnallisista, eettisistä ja eksistentiaalisista ulottuvuuksista. Hoiva ihmisten välisenä ja yhteiskunnallisena suhteena on suuri arvoitus, Koistinen toteaa.

Koistinen mieltää hoivan laaja-alaisena käsitteenä. Kun hoivaamme terveitä, kasvavia lapsia, hoiva asettuu tulevaisuuden ja toivon kehyksiin. Kun hoivaamme vaikeasti sairaita tai vanhuudenheikkoja, hoiva asettuu surun, luopumisen ja menettämisen pelon kehyksiin. Hoivaa ovat myös keskustelut ja lohduttavat sanat, joita vaihdetaan ystävien kesken.

Hoiva on yhteiskunnassamme väheksytyn lapsipuolen asemassa samaan aikaan, kun hoivan tarve on kasvanut yhteiskunnassa merkittävästi jo yksinomaan sosiaalisten rakenteiden muutoksen vuoksi.

Perusratkaisuna kaikissa hoivan ja tuen kysymyksissä tuntuu olevan, että yhteiskunnassa haluttaisiin lisätä omaisten, lähiyh-

teisöjen ja järjestöjen vastuuta hoivan tuottajina, oli sitten kyse huumeiden käyttäjien, mielen-terveysasiakkaiden, työttömien ja syrjäytymisvaarassa olevien tai vanhusten hoidosta, Koistinen toteaa.

Toisaalta elämme individualisoinnin aikaa. Nyky-yhteiskunnassa yksilöt ovat enenevässä määrin kiinnostuneita vain omasta hyvinvoinnistaan, ja siksi heidän on vaikea sitoutua yhteisölliseen etuun ja tehdä kompromisseja oman ja toisten edun kesken.

Koistisen äiti kysyi osuvasti: ”Kyllä yksi äiti hoitaa yhdeksän lasta, mutta hoitavatko nämä lapset yhden äidin?”

Koistinen siis hoiti äitiään kokien usein yksinäisyyttä ja tuen puutetta. Oikeastaan en ole väsynyt työstä ja hoivasta siksi, että teen kaiken kahdesti, itselleni ja hänen puolestaan, vaan siksi, ettei kukaan kuule huokauksiani. Kukaan ei kysy, miten jaksan tai miten hän jaksaa. Eikä kukaan ole kiinnostunut tietämään, miltä minusta tuntuu tai miltä hänestä tuntuu, Koistinen tilittää omaishoitajan tuntojaan.

Työyhteisöstä on tullut modernille ihmiselle toinen koti.

Pertti Koistinen
Hoivan arvoitus
Tampere: Vastapaino,
2004
144 s.

Koistisen mukaan suomalainen työelämä on tunteeton, kilpailun värittämä ja muodollinen, eikä se jousta yksilöiden tarpeisiin.

”Lapsuuden kotini oli kylmä koti. Oivalsin tämän vasta aikuisena”, sanoi eräs keski-ikäinen tuttavani hiljattain.

Elämmekö me nykyaikaiset työpaikkojemme kylmässä kodissa ja vasta eläkkeellä katu-
musta kokien huomaamme, millaisessa kodissa elimmekään?

Vasta kun hoivan tarve tulee lähelle omassa elämässä, moni havahtuu näkemään hoivan maailman, joka on Koistisen mukaan yhtä laaja ja merkittävä kuin kilpailuyhteiskunnankin maailma. Koistinen yrittää saat-
taa hoivan maailmaa ulos vaietuksi tulemisen, häpeän ja väheksynnän kaapista. Samalla hän tekee meistä kilpailuyhteiskunnan pärjäävistä aikuisista todellisia ihmisiä.